

**Ministerie
Van Regionale Ontwikkeling**

SURINAME

Projectinformatie Document VIII

**"DECENTRALIZATION AND LOCAL GOVERNMENT
STRENGTHENING PROGRAM" (DLGP)**

Minister van Regionale Ontwikkeling

R.W. van Russel

**bij de behandeling van de Interimregeling Financiële Decentralisatie
in De Nationale Assemblée (DNA)**

**WET van 11 maart 2003, S.B. 2003 No.....
houdende vaststelling van een interimregeling
met betrekking tot de financiële decentralisatie**

11 maart 2003

ALGEMENE BESCHOUWING
van de Minister van Regionale Ontwikeling
R.W. van Russel
in De Nationale Assemblée (DNA)
tijdens de behandeling van
het ontwerp-Interimregeling Financiële Decentralisatie
op 11 maart 2003

Inleiding

Achtergrond

De bestuurlijke organisatie in Suriname is geregeld in de Grondwet van 1987 en in de Wet Regionale Organen. Deze organieke wet regelt de politiek- bestuurlijke structuur van de tien districten in Suriname en de inrichting en bevoegdheden van de regionale organen..

Elk district heeft een Districtsraad en elk district is onderverdeeld in ressorten met lokaal gekozen Ressortraden. In elk district is er bovendien een Districtsbestuur ingesteld.

De bedoeling van zowel de Grondwet als de WRO was duidelijk om ten behoeve van de districten het bestuursmodel van een lokale overheid te creëren. Immers, de WRO geeft de districten vergaande bevoegdheden om eigen verordeningen en begrotingen te maken en eigen inkomsten te storten in hun Districtsfonds. De Districtsraad is verantwoordelijk voor de opstelling van het districtsplan voor opname in het Meerjaren Ontwikkelings Plan (MOP).

Ondanks de goede bedoelingen van de (grond) wetgever om in de districten lokale overheden te vestigen, hebben de eerdergenoemde regionale organen niet als zodanig kunnen functioneren. De voornaamste reden hiervoor is het ontbreken van autonome bevoegdheden om eigen inkomsten te genereren. Zonder inkomsten uit lokale belastingheffing en inning, zonder inkomstenverwervende bronnen wettelijk goed te regelen en zonder de districten de tools te geven voor het voeren van een zelfstandig financieel en begrotingsbeheer, kunnen de districtsoverheden gewoon niet in staat zijn om adequaat diensten te verlenen aan de bevolking en om investeringen in projecten naar eigen keuze te financieren.

De thans in behandeling zijnde ontwerpwet heeft de bedoeling de wettelijke grondslag op te leveren voor een decentralisatieprogramma, genaamd: **“Decentralization and Local Government Strengthening Program” (DLGP)**.

Dit programma moet worden geplaatst in het kader van het beleid van de Regering op het gebied van de versterking van de democratie. Het decentralisatieprogramma moet het mogelijk maken dat de lokale bevolking op “grass-root-level” maximaal betrokken wordt in het besluitvormingsproces en als zodanig zelf haar eigen prioriteiten kan bepalen voor de verbetering van haar woon-, leef-, werk- en productieomstandigheden. Dit is niet alleen een trend in de wereld en een vereiste van vele donorlanden en –organisaties voor financiële hulp, maar het is ook de eis van de Grondwet, die voor Suriname een gedecentraliseerde eenheidsstaat voorschrijft. Dit streven is ook duidelijk in de Regeringsverklaring 2000 - 2005 opgenomen. Ik citeer:

Regeringsverklaring Venetiaan/Ajodhia op blz. 25:

“Er zal gewerkt worden aan de versterking van het regionaal bestuursapparaat en van de afdelingen en instituten bij de centrale overheid, die verantwoordelijk zijn voor het richting geven aan en de monitoring van het decentralisatieproces en voor de begeleiding en ondersteuning van het lokaal c.q. gedecentraliseerd bestuur.

De Wet Regionale Organen zal worden geëvalueerd, waarbij speciale aandacht zal worden besteed aan het stelsel van regionaal bestuur en regionale vertegenwoordiging in het kader van de realisatie van het streven naar een verbeterde functionering van de regionale organen.

Via een pilot programma zal op een verantwoorde en beheersbare wijze gestalte worden gegeven aan de financiële decentralisatie met het doel stapsgewijs inkomstgenererende en budgettaire bevoegdheden aan de districten over te dragen”.

De voorbereiding van het DLGP is in de vorige regerperiode aangevangen.

Bij het antreden van de huidige Regering heeft er een grondige evaluatie van dit programma plaatsgevonden. De evaluatie resulteerde in de conclusie dat het gaat om een goed voorbereid programma, dat na bijstelling op een aantal punten zou kunnen worden geïntegreerd in het te voeren regeringsbeleid. De te plegen bijstelling betrof o.a.:

- Het bestel van de pilotdistricten teneinde een betere weerspiegeling van de samenleving te bewerkstelligen.
- De verheffing van het Besluit Interimregeling Fiscale Decentralisatie Regionaal Bestuur (S.B. 2000 No. 53) tot wet. In de situatie die toen bestond in de relatie tussen de toenmalige regering en DNA, was dit staatsbesluit bedoeld om de wettelijke grondslag aan het programma bieden. De huidige Regering was echter van oordeel, dat dit programma van zodanig gewicht is, o.a. omdat daarbij wetten en wettelijke regeingen betrokken zijn, dat de grondslag van het programma door een wet in formele zin zou moeten worden geboden.

Voor een breed draagvlak werd het bovendien van strategisch belang geacht, om reeds bij het begin van de implementatie van het DLGP het Parlement te betrekken en niet daarmee te wachten tot het einde van de implementatiefase, wanneer de nieuwe wetsontwerpen met de hervormingen ter goedkeuring aan DNA zouden worden aangeboden.

Onderdeel van de evaluatie was ook de toetsing of het het stelsel van regionaal bestuur, zoals wij dat nu kennen, in staat zou zijn om het decentralisatieprogramma te dragen. Daartoe werd een externe organisatie gevraagd een studie te verrichten, die de inzichten moest opleveren voor wat betreft de condities, die nodig zijn voor het welslagen van het programma.

Het voornaamste doel van het decentralisatieprogramma

Het voornaamste doel van het Programma is om het lokaal bestuur in Suriname te versterken met een wettelijk raamwerk en de invoering van fiscaal en administratief levensvatbare overheidsinstituten in de districten, noodzakelijk voor een zelfstandig financieel en begrotingsbeheer. Meer in het bijzonder beoogt het Programma:

- (i) het invoeren van nieuwe wetgeving, die districtsautoriteiten in staat moet stellen om eigen inkomsten te genereren en een eigen begrotingsbeheer te voeren;

- (ii) het invoeren van de vereiste stelsels voor een sterk management in de districten, om te beginnen in de 5 pilot districten (*Nickerie, Wanica, Para, Commewijne en Marowijne*);
- (iii) het versterken van enkele afdelingen, die een sleutelpositie bij de centrale overheid innemen, in het bijzonder binnen het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en
- (iv) het ondernemen van pre-investeringsactiviteiten ter voorbereiding van een vervolg decentralisatieprogramma (DLGP-II).

Enkele uitgangspunten bij het formuleren van het DLGP

De implementatie van de financiële decentralisatie in Suriname vindt plaats in beperkte vorm, voorts: gefaseerd, beheerst en verantwoord.

1. **Beperkt**, omdat aan de districten niet de volledige autonomie, hun huishouding rakende, wordt toegekend, doch er worden slechts enkele meest brandende taken van de centrale overheid overgeheveld naar de districten (o.a. onderhoud en verbetering van de secundaire en tertiaire wegen en afwatering, vuilophaal en –verwerking, drinkwaterdistributie), met dien verstande, dat naarmate het nieuwe stelsel volledig ingang zal hebben gevonden en de wettelijke hervormingen een feit zullen zijn, alsmede het districtsapparaat adequaat zal zijn versterkt, successievelijk het takenpakket, behorende tot de autonomie, zal worden uitgebreid.
2. **Gefaseerd**, dus niet alle 10 districten tegelijk, maar experimenteel in vijf pilotdistricten. Ook niet tegelijk in alle vijf pilotdistricten, maar eerst in twee van de pilot districten, t.w. Wanica en Para, met dien verstande, dat de in deze districten ingevoerde stelsels, systemen, fiscale, financiële en administratieve instituten, na verbetering en aanpassing, in de overige districten zullen worden ingevoerd, terwijl Paramaribo en Sipaliwini voorzieningen uit het programma ontvangen, na studie vooraf.
3. **Gefaseerd in termijnen**, om niet onbeheerst en onverantwoord binnen een te kort tijdsbestek het decentralisatieprogramma te realiseren, maar gekozen is voor een meerjaren decentralisatieprogramma, met de voorziening om tevens een vervolg-decentralisatieprogramma voor te bereiden, zodat de districten, na te zijn gecertificeerd voor het voeren van een zelfstandig begrotings- en financieel beheer, hun eigen ontwikkelingsprogramma in uitvoering kunnen nemen.
4. **Beheerst**, waarbij rekening is gehouden met de overzichtelijkheid, de uitvoeringscapaciteit, die zwak is zowel bij de centrale als bij de districtsoverheid, en het kostenaspect (US\$ 7.000,000, verspreid over 3 jaar).
5. **Verantwoord**, aangezien de districten, alvorens financiële bevoegdheden te verwerven, eerst dienen te zijn ‘gecertificeerd’ door de Ministers van Regionale Ontwikkeling en Financiën, volgens de door de Ontwerp-Interimregeling Financiële Decentralisatie voorgeschreven procedure.

Het concept van de financiële decentralisatie zeer verkort weergegeven

Op basis van nieuwe wetgeving krijgen de districten stapsgewijs een groter aandeel in de staatsinkomsten (natuurlijke hulpbronnen, belastingen). Tot dusverre worden alle inkomsten in de centrale staatskas in Paramaribo gestort. In de nieuwe situatie gaan de districten de totale opbrengst uit onder andere de huurwaardebelasting en de gemakbelasting ontvangen en behouden, alsook de opbrengsten uit bepaalde niet-belastingmiddelen (vergunningrechten, marktgelden, etc). Daarnaast ontvangen zij op formulebasis uit de centrale staatskas een percentage van een groep der directe belastingen (Inkomsten-, Loon-, Vermogens-, Omzetbelasting). Ook gaan ze delen in de staatsinkomsten uit de opbrengsten van de in de desbetreffende districten verleende concessies, terwijl zij krachtens eigen inspanningen ook middelen zullen kunnen genereren. Zij krijgen de zeggenschap over de districtsbegroting hun eigen huishouding rakende, waarbij duidelijk zal worden aangegeven welke taken de districten van de centrale overheid zullen overnemen en waarvoor ze dus zelf verantwoordelijk zullen zijn, zoals het onderhoud van secundaire en tertiaire (zand-) wegen, vuilophaal en -verwerking, etc. Naarmate het bestuurlijk apparaat versterkt wordt en het nieuwe stelsel betreffende het budget- en financieel management adequaat functioneert onder leiding van een technocraat als de Districtsadministrateur, zal de centrale overheid successievelijk meer van de secundaire en tertiaire taken (inclusief budget, personeel en materieel) van de diverse ministeries overdragen aan de districten, hetgeen ook zal resulteren in het helpen uitvoeren van projecten uit de begroting van de diverse ministeries (complementair bestuur). En last but not least, zullen de districten over een getraind en versterkt apparaat beschikken om met maximale bevolkingsparticipatie eigen districtsontwikkelingsprogramma's c.q. projecten uit te voeren met financiële middelen, die zij voor een deel zelf opbrengen, voor een deel van de Regering ontvangen en mogelijk voor een deel middels leningen verwerven.

Het decentralisatieprogramma van de Regering impliceert dus veel meer dan financiële decentralisatie.

De 5 componenten van het DLGP

Component 1: Inter-gouvernementele hervormingen

Dit component behelst de formulering en het invoeren van een stel wettelijke hervormingen en daarmee verbandhoudende technische studies om de districten te voorzien van autonome bevoegdheden op financieel gebied. Bestaande wetten en besluiten, in het bijzonder de Wet Regionale Organen en de IFD zullen worden gewijzigd en opnieuw definitief wettelijk worden geregeld, waarbij aan de districten eigen financiële bevoegdheden zullen worden toegekend. Voor wat de inkomstengenerering betreft, zal dit een basispakket aan wetten, staatsbesluiten en daaraan gerelateerde uitvoeringsactiviteiten omvatten, gericht op:

- (i) aanpassing en verbetering van de Huurwaardebelasting en gedeeltelijke overheveling van de administratie naar de districten;
- (ii) overheveling naar de districten van andere belasting –en niet-belastingmiddelen, thans nog onder de zorg van de centrale overheid, betreffende: gemakbelasting, vergunningrechten, gedistilleerd recht en marktgelden;
- (iii) formulering en invoering van plaatselijke bestemmingsheffing en/of speciale lokale belastingaanslageregelingen;
- (iv) studie voor de beschrijving van een mogelijk systeem om te delen in de staatsinkomsten uit de algemene belastingmiddelen (tax sharing), inhoudende de analyse van het 'financieel tekort' ter vaststelling van het tekort tussen potentiële inkomstenstroom en de daartegenover staande uitgaven voor de toegestane dienstverlening.

Voor wat betreft de uitgavenzijde zullen de begrotingsbevoegdheden, toegekend bij de Wet Regionale Organen en de IFD, omgezet worden in een permanente wet en zullen er nieuwe ministeriele richtlijnen en procedures worden geformuleerd, ter verduidelijking van het begrotings- en financieel beheer in de districten.

Ook zullen er studies worden gefinancierd met betrekking tot aanvullende of vervolgininitiatieven op het gebied van de hervorming, inhoudende: (i) studies betreffende het bestuur voor de districten Paramaribo en Sipaliwini, die vanwege hun bijzondere politiek-bestuurlijke status, een speciale behandeling vereisen; (ii) een studie voor de formulering van een eigen model personeelsbeleid voor het districtsbestuur; en (iii) een studie voor de beschrijving van een noodzakelijk vervolgdecentralisatie hervormingsprogramma.

Component 2: Capaciteitsopbouw (districtsapparaat)

Hoewel begonnen wordt met een pilot-groep van vijf districten¹, zal er een kern van stelsels in alle districten worden ingevoerd voor de institutionele versterking, inhoudende: (i) bestuursvoering en planning; (ii) begrotings- en financieel beheer; (iii) districtsinkomstengenerering; en (iv) bevolkingsparticipatie. Als eenmaal een district door het Programma zal zijn gecertificeerd - daarbij in acht genomen diens vermogen om met de ingevoerde nieuwe stelsels te kunnen omgaan -, komt het district in aanmerking voor steun uit het Programma ten behoeve van investeringsprojecten.

Met name zullen de eerste vijf districten gecertificeerd worden en daardoor zullen zij voldoen aan de voorwaarde om financiering te krijgen voor de ontwikkeling van stelsels ten behoeve van een goed beheer c.q. management van openbare werken, alsook voor de formulering en uitvoering van trainingsprojecten op het gebied van rehabilitatie en onderhoud van zandwegen.

Component 3: Versterking van de sector (centraal apparaat)

Het Programma zal de organisatie van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling (RO), die voor de overheidssector voor wat betreft het regionaal bestuur de leidende instantie is, versterken. Dit houdt in de beschrijving van een strategisch ontwikkelingsplan dat (i) passende lange termijn taken van het ministerie in deze sector definieert; (ii) de sterke en de zwakke zijde van haar organisatie vaststelt; en (iii) een strategisch actieplan voor de herziening en verbetering van de organisatiestructuur voorstelt. Fondsen worden beschikbaar gesteld voor bijstand om dit plan uit te voeren. Voorlopig gaat het om het Buro Decentralisatie, de Afdeling Financiële en de Comptabele Zaken, de Civieltechnische Afdeling en de Afdeling Voorlichting van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling.

Ook zullen er fondsen uit het Programma bestemd worden voor institutionele versterking van andere sleutelactren in deze sector. Als mede-verantwoordelijke instantie voor de uitvoering van inkomstengenererende activiteiten, zal de Belastingdienst van het Ministerie van Financien fondsen ontvangen (materiële versterking) voor de bekostiging van de uitbreiding van staf, equipment en overhead, noodzakelijk voor de uitvoering van de verplichtingen, voortvloeiende uit het Programma. Het Programma zal voorzien in zowel organisatorische en logistieke bijstand, als in de vestiging van een netwerk voor de uitwisseling van informatie tussen de districtsoverheden. Ten slotte zal het Programma – gelet op de geringe ervaring en beperkte capaciteit van het districtsbestuur, een programma financieren voor de systematische training van trainers, gericht op aanwerven, training en certificeren van plaatselijke

---

¹ Wanica, Para, Commewijne, Nickerie, and Marowijne.

consultants en firma's op het gebied van het vergroten van de capaciteit van het districtsbestuur.

Component 4: Pre-investering in een Vervolgprogramma (DLGP-II)

In het licht van de door de overheid aangegane verplichting tot een geleidelijke en gefaseerde benadering, heeft het Programma fondsen beschikbaar gesteld ter voorbereiding van een tweede fase vervolgprogramma (DLGP-II) om de districten verder te versterken. Dienovereenkomstig zullen fondsen worden vrijgemaakt voor het ontwerpen van of aanpassen van 'operating regulations' om de districten aan het einde van DLGP-I op een hoger peil van institutionele ontwikkeling te brengen. Dit omvat het ontwerpen van een nieuw systeem van hogere eisen voor het identificeren en formuleren van actieplannen ter vergroting van de districts capaciteit en van investeringsprojecten. Het zal eveneens inhouden het ontwerpen van nieuwe financierings- en operationele procedures – op nationaal niveau – om te kunnen voldoen aan de substantiële eis voor de - gedurende de vervolgfase te verwachten investeringsprojecten, wanneer eenmaal de districten op het tweede niveau (level 2) zullen zijn gecertificeerd. Ten slotte zal het inhouden: het ontwerpen van de juiste criteria voor de goedkeuring van nieuwe typen projecten, die tot dusverre niet in het huidige Programma (DLGP) zijn overwogen, in het bijzonder: het ophalen van huisafval, verbetering van de openbare markten, kleine drinkwatervoorzieningsprojecten en onderhoud en beheer van openbare plaatsen, zoals pleinen en plantsoenen.

Component 5: Program Management

De PIU

Fondsen uit het Programma zijn beschikbaar voor de financiering van de kosten van de Project Implementation Unit (PIU) van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling, voor de uitvoering van het Programma. Dit omvat de directeur voor de unit, vijf projectmanagers, die verantwoordelijk zullen zijn voor de uitvoering van de componenten en sub-componenten van het Programma, een financieel administrateur, een administrateur en een ondersteuningsstaf.

De Resident Advisor

Het Programma schrijft voor: "Gegeven het beperkte professioneel en ervaren kader op het gebied van projectmanagement en capaciteitsvergroting van lokale overheden, worden fondsen van het Programma eveneens gebruikt voor de betaling van een international Resident Advisor (RA) om de PIU te assisteren te begeleiden bij het uitvoeren van het programma.

Promotion, marketing & program outreach

Een uitgebreide marketing en een uitgestrekte openbare campagne zal ook via dit component worden gefinancierd, gericht op de promotion van het Programma voor de bevordering van consensus en voor de verkrijging van feedback zijdens de stakeholders. Fondsen zijn afgezonderd voor: (i) de formulering van een marketing plan; (ii) training en technisch bijstand aan de PIU- staf inzake marketing technieken; (iii) ontwerpen van bekendmakingen, rapporten, nieuwsbrieven en massamedia-producten, en (iv) kosten voor openbare ontmoetingen, conferenties en evenementen, die raakvlakken met de gemeenschap hebben. Verder zullen er fondsen worden aangewend voor bijstand aan de PIU in het ontwerpen en opstarten van een monitoring systeem en voor de evaluatie van het Programma.

Hoe ziet het district er uit aan het einde van het decentralisatieprogramma

T.a.v. wettelijke voorzieningen

- Er is een wettelijke basis voor het genereren van districtsinkomsten, betreffende belasting en niet-belastingmiddelen.
- Er is een wettelijke basis voor een zelfstandig financieel en begrotingsbeheer.
- Er is een nieuwe huurwaardebelastingwet.
- Er is een nieuwe wet voor bestemmingsheffing.
- Er is een nieuwe wet met een “transfersysteem”, volgens welke de centrale overheid automatisch op “formule-basis” staatsinkomsten uit de algemene belastingmiddelen naar de districtskas moet overmaken.
- Er is een herziene Wet Regionale Organen, die een ruimere autonomie toestaat aan de districten op het gebied van begrotingszaken, financiële administratie, eigen beleid, gericht op districtsinkomsten en –uitgaven.
- Er is een aangepaste Personeelwet.
- Alle uitvoeringsbesluiten zijn in place.
- Er is een goed werkend wetgevend mechanisme op lokaal niveau, om middels districtsverordeningen en districtsbesluiten het district te ordenen en te besturen.
- Er zijn handboeken en handleidingen voor elk component uit het programma zijn beschikbaar.

T.a.v. het versterkt districtsapparaat

Elk district heeft:

- een Districts-Administrateur als technocraat;
- een getraind Districtsbestuur (DC, DA, Diensthoofden);
- een getraind personeel voor het voeren van een geautomatiseerd financieel en begrotingsbeheer;
- een civieltechnische afdeling met gekwalificeerde staf om ook investeringswerken uit te voeren;
- computers, printers, hardware en software, e-mail en andere faciliteiten;
- materiaal voor de start;
- een terreinauto;
- gerenoveerde en aangepaste werkruimte;
- een eigen strategisch plan;
- een trainingssysteem op continuïteitsbasis.

T.a.v. districtsinkomsten

- het district heeft een eigen (geautomatiseerd) belasting- en niet-belastingadministratiesysteem;
- alle ontvangsten binnen de wettelijke mogelijkheden zullen zichtbaar worden gemaakt in een staat van inkomsten;
- het districtsapparaat is versterkt en voert een gericht en duurzaam/structureel inkomstenbeleid;
- belasting- en niet belastingmiddelen, genoemd in de decentralisatiewet, worden lokaal geheven en geïnd;
- nieuwe inkomsten en tarieven kunnen worden bepaald met goedkeuring van de DR;

- de stem van de lokale bevolking wordt een bepalende factor in het te voeren financieel beleid;
- de DR zal in staat zijn districtsverordeningen te maken, waarbij het management over het middelenbeleid op deskundige wijze begeleid en uitgevoerd zal worden door de financiële deskundigen van het districtscommissariaat;
- het uitgavenbeleid zal afgestemd worden op de te verwachten inkomsten per jaar;
- het district kent een heffings-, een innings- en een verantwoordingsprocedure;
- het district werkt samen met de belastingdienst m.b.t. bezwaarschriften en te volgen procedures;
- het district heeft een ontvanger c.q. ontvangkantoor voor inning van belastingen;
- als aanvulling op de lokale inspanning krijgen de districten van de centrale overheid overmakingen die gebaseerd zullen zijn op een verdeelsleutel, aangezien de districten een grote bijdrage leveren aan de nationale economie;
- Met een goed georganiseerd en een transparant districtsapparaat kunnen internationaal bronnen worden aangeboord voor financiering van projecten.

T.a.v. financieel en begrotingsbeheer

- er is een nieuwe Administratieve Unit met getraind management team en personeel;
- naast de wettelijke regelingen zijn ook aanwezig:
  - richtlijnen voor het financieel en begrotingsbeheer in de districten;
  - een handleiding Budgettering Lagere Overheden;
- computers, printers, hardware en 'spreadsheet based' budget software, speciaal voor de financiële administratie;
- workshops op regelmatige basis;
- alle controlemechanismen zijn actief (interne en externe controle, Districtsraad, Clad, Rekenkamer).

T.a.v. burgerparticipatie

- Er is in elk district een bevolkingsinformatiecentrum, om de bevolking toegang te bieden tot informatie over het district en diensten verricht door de lokale overheid. Hier zal iemand tewerk worden gesteld die speciaal is getraind, bij wie de bevolking terecht kan met alle vragen, ideeën en klachten. Hier zullen o.a. folders en informatiedocumenten beschikbaar zijn, waarin bijv. procedures worden omschreven hoe een vergunning aan te vragen.
- Er zijn informatieborden op verschillende centrale plekken in de ressorten, waar recente informatie te vinden is over wat er in het district/ressort gebeurt. Gedacht wordt aan: wijkvergaderingen, DR-vergaderingen, waarbij de bevolking ook de gelegenheid krijgt haar zegje te doen, activiteiten, werkzaamheden die in de buurt zullen worden verricht, advertenties waarin bijv. de DC op zoek is naar burgers die een bijdrage willen leveren aan een project, etc.
- De bevolking zal op allerlei manieren op tijd worden ingelicht over hetgeen er in het district gebeurt, waardoor ze altijd daarvan op de hoogte is.
- De bevolking wordt betrokken bij het nemen van beslissingen.
- Een pakket van bevolkingsparticipatiemechanismen is aanwezig, waardoor de bevolking een belangrijke rol in het district kan vervullen en zich bewust is van haar rol en verantwoordelijkheden in een democratie.
- Getrainde DC, DR-leden, leden van het Districtsbestuur en staf, gericht op bevolkingsparticipatie.
- Equipement om taken naar behoren te kunnen uitvoeren.

- Open en participatieve democratie zoals bepaald in de Grondwet.

T.a.v. gegarandeerde duurzaamheid

- Bepaalde afdelingen van de ministeries van Regionale Ontwikkeling en Financiën zijn versterkt middels een strategisch document, adequate personele bezetting, computers en software, terreinwagens;
- Binnen het ministerie van Regionale Ontwikkeling blijft een PIU actief, ook tijdens het DLGP- II, in verband met de uitvoering van de meerjaren ontwikkelingsprogramma's in de districten.
- Ook is gedacht aan de instelling van een "Autoriteit Locaal Bestuur", verbonden aan het Ministerie van Regionale Ontwikkeling, die toezicht houdt op de naleving van alle wettelijke e.a. regelingen en ook om de districten administratieve, juridische en technische bijstand te geven.

Samenvattend wordt onder andere verwacht:

- een district dat eigen initiatieven neemt;
- een financieel zelfverzorgend district, in het begin deels, maar gaandeweg autonoom, met eigen budgettaire bevoegdheden en beschikkend over een wettelijke basis om eigen inkomsten te genereren;
- een district met een efficiëntere en transparante administratie;
- een district met een effectievere bevolkingsparticipatie;
- een district met een eigen wettelijk kader;
- een district met een uitgebreidere en effectievere dienstverlening;
- een district met een effectieve volksvertegenwoordiging;
- een lokale overheid met gegarandeerde duurzaamheid en
- een districtsapparaat, sterk genoeg om eigen investeringsprogramma's ter hand te nemen, gericht op de verbetering van de woon-, leef-, werk- en productieomstandigheden van de districtsbevolking.

I. Algemene opmerkingen en projectinformatie

Kallan:

1. Kallan: Art 2. IFD. Moeten we uitgaan van de bestaande districtsgrenzen of komt er een geografische herindeling?

Antwoord:

Het DLGP richt zich op het 'district', ongeacht hoe de grenzen ook zullen zijn bepaald. Voor dit moment gelden de grenzen zoals deze zijn vastgesteld voor de bestuursgebieden als bedoeld in artikel 1 van WRO.

De herziening van de districtsgrenzen ligt in het verschiet. De aanpak zal gefaseerd plaatsvinden. Er zal een commissie van deskundigen aan het werk te zetten om ingevolge het gestelde in de Regeringsverklaring 2000-2005, integraal de geografische herindeling van de staa te bekijken in het licht van een betere bestuurbaarheid van de districten.

Voor wat de bestuurbaarheid van het district Sipaliwini betreft, zal worden overgegaan tot de actualisering en afkondiging van het staatsbesluit, regelende de indeling van het district Sipaliwini in bestuursressorten.

2. **Kallan en Thomas:** Willen meer weten over de certificatieprocedure.

Antwoord:

Dee certificatieprocedure is vastgelegd in de richtlijnen van de Ministers van Regionale Ontwikkeling en Financien. Deze richtlijnen worden bij beschikking van de Ministers van Regionale Ontwikkeling en Financien vastgesteld:

Aan het einde van de implementatie van voorzieningen op twee niveau's, worden de districten, die op grond van de Richtlijnen in artikel 3 van de IFD hun taken naar tevredenheid hebben verricht, voorzien van een certificaat van de voormelde ministers voor de toekenning van de bevoegdheid voor een zelfstandig begrotings- en financieel beheer. De Minister verleent het certificaat op verzoek van de Districtsraad, na te hebben onderzocht of de districten hebben voldaan aan de criteria van certificatie.

De Level 1- certificatie omvat:

- (i) Aanstellen en het aantoonbaar volgen van trainingen van de DA en het BFM personeel.*
- (ii) De (eventuele) rehabilitatie en inrichting van kantoorruimte in het districtscommissariaat voor de DA en het BFM personeel.*
- (iii) Het systeem van het begrotings- en financieel beheer (districtsadministratie) is geïnstalleerd (inclusief het vastleggen van inkomsten).*
- (iv) Het systeem van het human resource management is geïnstalleerd.*
- (v) De trainingen en technische assistentie in bovengenoemde systemen zijn bevredigend uitgevoerd.*
- (vi) Het gereed hebben van een districtsimplementatieplan waarin per cluster de wijze waarop de implementatie van het DLGP in de districten is beschreven.*

De Level 2- certificatie omvat:

- (i) Het districtsontwikkelingsplan is goedgekeurd door de Districtsraad.*
- (ii) Het burgerparticipatieplan is goedgekeurd door de Districtsraad.*
- (iii) Opstellen van een beleidsplan met financiële vertaling voor het genereren van eigen inkomsten uit een aantal inkomstenbronnen.*
- (iv) Het beheersprogramma voor openbare werken is geoperationaliseerd.*
- (v) Het investeringsprogramma voor openbare werken is geoperationaliseerd.*
- (vi) Het succesvol beheren van de halfjaarlijkse budgetten die via de begroting van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling te beschikking zijn gesteld.*
- (vii) Het gereed hebben van de eerste districtsbegroting, inclusief een liquiditeitenbegroting.*
- (viii) De districten hebben een half jaar met tevredenheid het beheer over de districts(bank)rekening gevoerd.*

*De districten die Level-1 en Level-2 certificatie verkrijgen, ontvangen uit het Programma fondsen om zelfstandig twee technische trainingsprojecten uit te voeren, t.w. een project betreffende rehabilitatie en één betreffende onderhoud van zandwegen. Dit wordt gemakshalve aangeduid als Level-2 **Plus**)*

3. Kallan en Thomas: Wil weten wanneer de overige districten aan de beurt komen

Antwoord:

De districten worden gefaseerd gecertificeerd en wel als volgt:

- *5 pilotdistricten ontvangen het volledig pakket (L-1 en L-2 Plus)
> Wanica, Para, Commewijne, Marowijne en Nickerie*
- *2 non-pilotdistricten ontvangen het pakket, bestaande uit L-1 en L-2 met uitzondering van proefprojecten betreffende rehabilitatie en onderhoud van zandwegen
> Paramaribo en nog een door de Regering aan te wijzen district*

- 3 non-pilot-districten ontvangen L-1 en L-2 Plus-pakket in het vervolgprogramma (DLGP-II), dat tijdens DLGP-I zal zijn voorbereid. Het is echter niet uitgesloten dat er mogelijkheden worden gevonden om deze districten reeds in de periode van uitvoering van DLGP-I te certificeren.

*Vanwege de gecompliceerdheid is in het programma opgenomen dat er een degelijke studie voorafgaat aan de decentralisatie van **Paramaribo en Sipaliwini**.*

***Paramaribo** o.a. vanwege zijn rol als hoofdstad van Suriname en de omvang van de bevolking en gelet op het feit dat ook het centraal gezag in dit district is gevestigd. Halverwege het implementatieprogramma (medio 2004) moet de studie voltooid zijn om Paramaribo binnen de resterende tijd van achttien maanden te certificeren in Level-1 en Level-2.*

***Sipaliwini** vanwege karakteristieken zoals de uitgestrektheid van het gebied, kleine bevolkingsdichtheid, een groot aantal dorpen met traditioneel gezag, ontbreken van een bestuurscentrum, vereist ook een studie vooraf m.b.t. de bestuursvoering ter vaststelling van de soort politiek-bestuurlijke structuur. Halverwege het programma (medio 2004) wordt met de studie gestart. De certificatie van L-1 en L-2 Plus wordt voorbereid voor realisatie vanaf de start van het DLGP-II. (2006) .*

Hiermede is ook de vraag van het Lid Thomas beantwoord.

4. **Kallan:** Wat is de stand van zaken van het Programma? hoe loopt de planning m.b.t. de uitvoering?. Hoe loopt het nu met de wettelijke regelingen? Zijn de meeste al geformuleerd?

Antwoord:.

Het DLGP wordt gerealiseerd op basis van een Project Implementation Plan met een duidelijk uitgestippeld tijdsplan, waarop alle deadlines en mijlpalen zijn aangegeven en volgens een speciaal monitoringsysteem op de voet wordt gevolgd. Zoals eerder opgemerkt, is besloten om niet tegelijk in alle vijf districten te starten. Besloten is om:

- *in Wanica en Para te starten: in februari 2003 en vervolgens*
- *in Commewijne en Marowijne, na de implementatie van L-1 in Wanica en Para: omstreeks juli/augustus 2003 en*
- *in Nickerie: omstreeks november/december 2003.*

Het Ministeriev van Regionale Ontwikkeling heeft per 31-10-2002 aan alle eisen en voorwaarden van de IDB voldaan:

- (i) *het voorbereiden van de IFD en alle uitvoeringsregelingen;*
- (ii) *de benoeming van een Resident Advisor (RA);*
- (iii) *het werven en trainen van de leden van de Project Implementation Unit (PIU), alsmede devolledige inrichting van een projectkantoor;*
- (iv) *het werven en trainen van twee Districts-Adinistrateurs voor Wanica en Para;*
- (v) *het openen van een bankrekening bij de Centrale Bank van Suriname*
- (vi) *het werven van een accountantsbureau voor externe financiële controle*
- (vii) *het garanderen van de betaling van het counterpartfund ad US\$ 2,100,000 uit de staatsbegroting, verspreid over drie jaar (2002-2005);*
- (viii) *het finaliseren van de Operating Regulations and Guidelines en voorbereiden van diverse handleidingen;*
- (ix) *het opstellen het Program Implementation Plan (PIP);*

De tot dusverre behaalde milstones:

- (i) *Goedkeuring van de Leningsaanvraag door de IDB op 05-11-2001 en de ondertekening van de Leningsovereenkomst op 12-11-2001;*
- (ii) *De overmaking van de eerste tranche door de IDB op grond van de verklaring dat het DLGP geschikt bevonden is om uitgevoerd te worden per 27-11-2002, waarmee de implementatiefase van start ging;*
- (iii) *De voorbereiding van de Ontwerp Interimregeling Financiële Decentralisatie en straks de aannahme daarvan.*

In de voorbereidingsfase zijn voor de implementatie (interim)fase van het Programma de volgende wettelijke regelingen voorbereid: De Interimregeling Financiële Decentralisatie, het Staatsbesluit Financiële Decentralisatie, de beschikkingen van de Minister van Financien betreffende richtlijnen voor het Directoraat Financien, richtlijnen voor de Belastingdienst en CLAD en de beschikkingen van de Minister van Regionale Ontwikkeling betreffende het wervingsplan voor de DA, het reglement voor de DA, de functiebeschrijving en de functie waarderin van de DA, en het nieuwe organigram voor de districten.

In de implementatiefase worden de wettelijke hervormingen voorbereid. In 2004 zullen aan de DNA de wetsontwerpen ter goedkeuring worden aangeboden, w.o. de wijziging van de WRO, de wet huurwaardebelastingen, de wet gemakkelijksheidsbelasting, de wet belastingadministratiesysteem in de districten, de wet regelende de financiële verhoudingen tussen de staat en de districten, de personeelwet, de districtsverordening voor het in het leven roepen van het Districtsfonds, de districtsverordening regelende de bestemmings- en beterschapsheffing,

5. **Kallan:** Heeft de reorganisatie van het MinFin betreffende het begrotings-en fiscaal systeem gevolgen voor het DLGP

Antwoord:

In overeenstemming met de Operating Regulations and Guidelines van het DLGP is bij instructie van de Directeur van Financien een Taskforce op het Ministerie van Financien in het leven geroepen. Deze Taskforce, bestaande uit nagenoeg alle diensthoofden van het Ministerie van Financien, is een overlegstructuur, die maximale ondersteuning geeft aan de Project Implementation Unit (PIU) van mijn Ministerie. Door structuur vindt continu informatie uitwisseling plaats, waardoor bij de ontwikkeling van het Programma rekening wordt gehouden met vernieuwingen. Door deze geïntegreerde aanpak wordt voorkomen dat de reorganisaties op het ministerie van Financien negatieve effecten zouden kunnen sorteren voor de vernieuwing die het DLGP in de districten wil doorvoeren.

6. **Kallan:** Is er samenwerking met Planbureau, mede gelet op de ‘Structuur Analyse v/d Districten, knelpunten en potenties’

Antwoord:

Er is een heel goed samenwerkingsverband tussen de PIU en het Planbureau, hetgeen ook blijkt uit de passages die in het MOP zijn gewijd aan het DLGP. Er vindt periodiek monitoringsafstemming plaats tussen de PIU en Planbureau. Het is zeer positief dat nationale instituten als Planbureau, Nimos, Rekenkamer van Suriname het decentralisatieprogramma van de Regering een warm hart toe dragen. De suggestie aandacht te geven aan het door Planbureau uitgegeven document: ‘Structuur Analyse v/d Districten, knelpunten en potenties’ neem ik gaarne over.

Panka:

7. Art. 4 a van de IFD: Hoe staat het met de regeling voor gronden uitgegeven in allodiale eigendom en aan in stamverband levende stammen;

Antwoord:

Artikel 4 lid 1 sub a van de IFB betreft opbrengsten uit de huurwaardebelaasting, waarvan de districten eigenaarschap krijgen. In deze fase is niet gedacht aan de opbrengsten uit grondhuur en erpachtscanon; ook is er geen verband tussen allodiale eigendom en de gronden aan de in stamverband levende gemeenschap enerzijds en de in dit artikel genoemde bronnen van inkomsten voor de districten.

8. **Panka:** Wat zijn de verwachtingen voor 2004 en 2005.

Antwoord:

In 2004 zullen de pilotdistricten versterkt zijn met de voorzieningen behorende tot het pakket van Level-1 en Level-2; de pilot districten zullen ook de training in de uitvoering van wegenonderhoudprogramma's al gehad hebben. Voor wat betreft de wettelijke hervormingen zullen alle wetsontwerpen bij DNA voor goedkeuring aangeboden zijn. Ook zal in 2004 de voorbereiding van een vervolg decentralisatieprogramma afgerond zijn.

Op de verachtingen van de resultaten in 2005 kom ik later terug.

Kruisland:

9. Wil eerst een wetswijziging omtrent het thans bepaalde in de wet RO dat de DC voorzitter is van de DR. Hij vindt dat zulks niet meer kan. En pas hierna de interim regeling kan worden aangenomen;
10. **Aanvullend door Rodgers:** Is het nog houdbaar dat de DC vertegenwoordiger is van de regering en dat hij nog burgervader is?
11. **Aanvullend door Sardjoe:** Regering moet nadenken over het loskoppelen van de functie van DC en Voorzitter van DR

Antwoord

Deze zaken komen aan de orde tijdens de implementatie van het DLGP binnen het kader van de wettelijke hervormingen die als component een belangrijk onderdeel van het Programma uitmaken. Het nieuw gedecentraliseerd bestuursmodel zal terug te vinden zijn in de wetsvoorstellen die DNA zullen bereiken. Daarbij zal ernstig rekening worden gehouden met de opmerkingen, die t.a.v. vereniging van de functies van DC en voorzitter DR zijn gemaakt. Ik kan alvast mededelen dat ik mij geheel in die opmerkingen kan terugvinden.

Panka

12. Hoe zit het met de arbeidsmarkt indien de decentralisatie wordt doorgevoerd;

Antwoord:

Het is vooralsnog niet te zeggen welke effecten het DLGP zal hebben voor de arbeidsmarkt in de districten gedurende de implementatiefase van het Programma, dat meer een technisch Programma, bedoeld om de capaciteit van het locale bestuursapparaat te versterken ter bevordering van een efficiënte vervulling van overheidstaken. Het is verwachtbaar dat men locale ondernemerschap zal betrekken bij lokaal geïntieerde activiteiten.

13. **Panka:** Wat is thans de situatie in de pilot districten. Zijn ze voorbereid?;

Jogi: Is er overleg gevoerd met de Districtsraden.

Antwoord:

De pilotdistricten zijn gedurende de voorbereidingsfase goed betrokken op de implementatie van het DLGP in de districten:

- *het projec team heeft nauw samengewerkt met de commissariaten, de DR en de diensthouders van de diverse departementen in het district;*
- *de districtsraden hebben middels een Letter of Intent aan het Ministerie van Regionale Ontwikkeling te kennen gegeven de implementatie van het DLGP in hun district te ondersteunen;*
- *ik als Minister heb samen met Directie en het project team van mijn Ministerie in alle betrokken districten bijeenkomsten gehouden, waarin de bestuursdienst, diensthouders, de volksvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van diverse belangengroepen hebben geparticipeerd;*
- *de districten zijn steeds via nieuwsbrieven geïnformeerd over de vorderingen;*
- *de pilotdistricten Wanica en Para participeren thans in de implementatie van Level 1- pakket aan voorzieningen.*
- *de inter-actie met de districtsbevolking en de regionale organen gedurende de implementatiefase zal worden geïntensiveerd*

14. **Panka:** zijn er faciliteiten aanwezig voor openbare vergaderingen? Hoe is het gesteld met de facilitering van de organen volgens WRO nu; moeten de vergaderingen niet openbaar zijn; worden faciliteiten aangepast?

Antwoord:

Voor wat betreft de vragen over facilitering van de organen, kan worden opgemerkt dat er op de projectbegroting middelen zijn opgebracht voor voorzieningen t.b.v. de Districtsraden in het kader van de renovatie van de districts-commissariaten in de pilotdistricten. Het is juist de bedoeling van het Programma om de organen in de districten zodanig te versterken dat zij adequaat kunnen functioneren. Het uitgangspunt blijft dat de regionale organen gebruik maken van de bestaande faciliteiten en infrastructuur in het district.

Het hoeft geen betoog dat de vergaderingen ingevolge WRO van de DR's en RR's openbaar zijn, tenzij besloten wordt om gewichtige redenen achter gesloten deuren te vergaderen.

15. **Panka:** vraagt naar de positie en participatie van de DR's en RR's bij de uitvoering van het DLGP

Antwoord:

Het DLGP schrijft in de Operating Regulations verplicht voor dat de DR's bij een Letter of Intent kenbaar moeten maken dat zij de implementatie daadwerkelijk in hun district wil, nadat zij zich op behoorlijke wijze hebben laten voorlichten. Eveneens is bepaald dat de DR steeds haar goedkeuring moet geven aan de diverse plandocumenten gedurende de implementatie van het DLGP, zoals het districtsplan, het bevolkingsparticipatieplan, de districtsbegroting en de districtsverordeningen, waarbij het DF in het leven moet worden geroepen, etc.

De RR's worden volgens de procedures van de WRO betrokken bij de planopstelling, voorbereiding van de districtsbegroting en ook bij de voorbereiding van de

hoorzittingen door de Districtsraad. Zowel leden van DR's als RR's zullen betrokken zijn bij de trainingen, die in het kader van het DLGP zullen worden gegeven.

16. **Panka:** Wat houdt de beschikking van de Minister van ATM betreffende milieu-aspecten in?;

Antwoord:

De Minister stelt bij beschikking richtlijnen vast voor Nimos om als deskundigeinstantie op het gebied van milieu bijstand te geven aan het projec team. Nimos zal betrokken zijn bij het bestuderen van milieu-aspecten bij vuilophaal en -verwerking, onderhoud en rehabilitatie van zandwegen en afwateringswerken, alsook bij de training van de bevolking in het kader van bevolkingsparticipatie.

Simons:

17. Is er een project waarbij de financiële automatisering van de centrale regering samen zal lopen met de financiële automatisering van de districten.

Antwoord:

De financiële administratie op de commissariaten zullen volledig geautomatiseerd worden in het kader van het DLGP. De financiële administratie op het ministerie van Financien en op de diverse ministeries wordt steeds verder geautomatiseerd. Zoals eerder opgemerkt is er een goed samenwerkingsverband tussen het op het Ministerie van Financien in het leven geroepen Taskforce en het DLGP-projectteam, waardoor uitgesloten is dat de financiële automatisering op het Ministerie van Financien en de districten niet op elkaar zouden zijn afgestemd.

Tamsiran:

18. Krijgen de DC's meer bevoegdheden in het kader van het grondbeleid.

Antwoord:

Neen, het is niet de bedoeling van het DLGP om reeds in deze fase dit soort bevoegdheden over te dragen aan de districten. Hetgeen niet wil zeggen dat naarmate het districtsapparaat in het kader van de wettelijke hervormingen in voldoende mate zal zijn versterkt, de districten meer taken van de centrale overheid zullen overnemen. Maar eerst moeten wij met het DLGP in de komende drie jaar er in zien te slagen de districten geschikt te maken dat zij in staat worden geacht op verantwoorde wijze een zelfstandig financieel en begrotingsbeheer te voeren en investeringsprojecten uit te voeren.

19. **Tamsiran en Hassankhan:** Wat zal de rol van de RR-leden zijn na aanneming van de IFD?.

Antwoord:

De Interimregeling brengt geen verandering in de rol die de RR's krachtens WRO al hebben, behoudens hun betrokkenheid bij het voorbereiden van de door de Districtsraad te houden hoorzittingen. Gedurende de implementatie van het Programma komt de hernieuwde rol van de RR's aan de orde. Gedacht wordt aan de aanpassing van de rol bij de bevolkingsparticipatie, planning en voorbereiding van de districtsbegroting en het houden van hoorzitting.

Paal:

20. Is er een resolutie die de inwerkingtreding van de WRO regelt?

Antwoord:

Voorzover er twijfels bestaan omtrent de inwerkingtreding van WRO, moet ik die hierbij wegmaken door te verwijzen naar de Resolutie van 29 juni No. 4935 (S.B. 1989 No. 45, inzake inwerkingtreding van de Wet van 29 juni 1989, houdende regels betreffende de inrichting en de bevoegdheden van de Regionale Organen, S.B. 1989 No. 44)

21. **Paal:** Wat is de periode van het decentralisatieprogramma en van de interimfase

Antwoord:

De drie jaar durende implementatieperiode van het DLGP loopt van december 2002 tot december 2005. In deze periode worden alle noodzakelijke procedures, systemen en instituten in de districten ingevoerd. Ook worden alle wetten voorbereid en goedgekeurd op grond waarvan de gecertificeerde districten aan het eind van het Programma definitief over alle noodzakelijke voorzieningen kunnen beschikken. De interimfase is gelijk aan de implementatiefase, waarin met toepassing van WRO, de Interimregeling Financiële Decentralisatie en de uitvoeringsregelingen het DLGP zal worden gerealiseerd. Het proces wil dat de Interimregeling en al de voorlopige richtlijnen en reglementen definitief zullen opgaan in de hervormingswetten.

22. **Paal:** Vinden er evaluaties tijdens de implementatie plaats en wat zijn de konsekventies

Antwoord:

De projectdocumenten en de regels van de Inter-American Development Bank schrijven periodieke evaluaties verplicht voor. De konsekventie is uiteraard dat op basis daarvan de nodige correcties kunnen worden gepleegd.

Joemratie:

23. Welke vooruitgang is er tot nu toe geboekt bij delegatie van bevoegdheden naar de districten na 1989

Antwoord:

De districten hebben niet adequaat kunnen functioneren. De gedelegeerde bevoegdheden hebben de DR's ook niet naar behoren kunnen uitoefenen, o.m. door het ontbreken van wettelijke regelingen betreffende het beschikken over eigen middelen en de bevoegdheid voor een zelfstandig financieel en begrotingsbeheer. Het maakte juist noodzakelijk dit decentralisatieprogramma op te zetten.

Joemratie:

Art. 2 IFD: welke criteria gelden bij het aanwijzen van districten?;

Antwoord:

Ik moge verwijzen naar de MvT van het ontwerp IFD, waar bij de artikelsgewijze toelichting op dit punt wordt ingegaan.

Raveles:

24. De implementatie zou reeds lang moeten zijn gestart. Wat heeft tot de stagnatie geleid.

Antwoord:

Er is voortdurend gewerkt aan de voortgang van het DLGP. De periode is nuttig besteed aan de evaluatie, de haalbaarheidsstudie, consensus building en het scheppen van voorwaarden voor de acceptatie van het Programma door de Board of Directors

van de IDB in Washington/USA. Een harde eis van de IDB was daarbij de garantie voor het opbrengen van het counterpart fund van US\$ 2,100,000, zijnde 30% van het totaal bedrag aan projectkosten ten bedrage van US\$ 7,000,000.

Uiteindelijk werd het counterpart fund opgebracht op de staatsbegroting. Van belang is te vermelden dat ook de goedkeuring van de DNA nodig was voor het aangaan van de lening, gelet op het toen geldende leningenplafond.

De Leningsovereenkomst werd op 5-11-2001 door de IDB goedgekeurd en 12 november 2001 ondertekend. In de daarop volgende periode heeft het Ministerie kunnen voldoen aan alle voorwaarden van de Bank voor de verkrijging van first disbursement op 27-11-2002 om de start-up van de implementatie te effectueren. Waar wij nu nog op wachten, is de goedkeuring van de Interimregeling om over te kunnen gaan tot het uitvoerdigen van de uitvoeringsregelingen, die nodig zijn voor de implementatie van het DLGP.

25. **Raveles:** Zijn er nog andere middelen ter beschikking dan de IDB lening?

Antwoord:

Er zijn geen andere middelen dan het van IDB geleend bedrag en het uit de staatsbegroting te financieren deel voor het uitvoeren van het DLGP in de pilotdistricten. Wel streven wij ernaar additionele financiële bronnen aan te boren, die het mogelijkmoeten maken om alle 10 districten binnen de drie jaar van de implementatieperiode van het DLGP te certificeren.

26. **Raveles:** Welke plaats nemen de waterschappen in?

Antwoord:

In de overgangsbepalingen van WRO is de Wet op Waterschappen buitenwerking gesteld, terwijl de bepalingen van deze wet nog van kracht blijven voorzover deze niet in strijd zijn met de WRO. Daarnaast worden in WRO ook watertaken aan het Dagelijksbestuur van het district toebedeeld. Hierdoor is er grote onduidelijkheid ontstaan over de status en rol van waterschappen in het decentrale bestel. Naar het oordeel van de regering kunnen waterschappen evenwel een zeer nuttige functie vervullen in het kader van de waterstaatkundige verzorging in woon- en productiegebieden. Daarom is het beleid van de regering erop gericht over te gaan tot de heractivering van bestaande en instelling van nieuwe waterschappen in daarvoor in aanmerking komende gebieden.

In dit kader heeft de Regering onder verantwoordelijkheid van de Ministeries van Regionale Ontwikkeling en LVV in november 2002 in samenwerking met de Unie van Waterschappen van Nederland een werkconferentie gehouden, betreffende de duurzame functionering van waterschappen in Suriname.

Tijdens deze conferentie is overwogen om de waterschappen onder de werkingssfeer van WRO te brengen. En zodoende een eenduidig wettelijk regiem voor de waterschappen te creëren. Momenteel is er een interdepartementale werkgroep bezig met de uitwerking van de aanbevelingen van de werkconferentie.

Jogi:

27. Mogen ook andere projecten dan die in de Wet RO staan, worden uitgevoerd?

Antwoord:

Gedurende de interimfase zal het gaan om projecten betreffende onderhoud en rehabilitatie van secundaire –en tertiare zandwegen. Na de implementatiefase zal de capaciteit van de districten zodanig zijn versterkt dat ook andere projecten op de districtsbegroting kunnen worden opgebracht naar eigen prioriteiten met participatie

van de bevolking, bijvoorbeeld vuilophaal –en verwerking, drinkwatervoorziening, etc. Uiteindelijk zal de lokale overheid van de gecertificeerde districten ook gebruik kunnen maken van de mogelijkheden van complementair bestuur, hetgeen inhoudt dat zij de centrale overheid zouden kunnen bijstaan bij de uitvoering van projecten, het district rakende en voorkomende op de begrotingen van de diverse ministeries, met dien verstande dat de financiële voordelen aan het Districtsfonds toevallen.

Hassankhan:

28. Wat is het eindproces van decentralisatie. Wat is de definitieve fase?

Antwoord:

Decentralisatie heeft geen eindpunt; het kent ook geen definitieve fase. Het is een on going proces, waarbij er in de dynamische relatie tussen de centrale overheid en de lokale overheden steeds nieuwe behoeften ontstaan op het stuk van de toebedeling van autonome bestuursbevoegdheden. Dit proces is reeds lang aangevangen en heeft nu wel een beslissende fase bereikt, doordat concreet en effectief bestuursbevoegdheden door de centrale overheid aan de districten worden overgedragen.

II. Juridisch technische zaken betreffende de Ontwerp-Interimregeling

Rodgers:

1. Wat wordt verstaan onder hoorzittingen?

Antwoord:

Een hoorzitting is een openbare veradering die de burgers en andere geïnteresseerde personen in de gelegenheid stelt om te praten over een specifiek onderwerp, nadat de feiten aan hen zijn voorgehouden..

2. Er lijkt een tegenstrijdigheid te bestaan tussen artikel 4 lid 3 en artikel 5; zijns inziens sluiten deze elkaar uit;

Antwoord:

Er is geen sprake van tegenstrijdigheid.

Er is een begroting van het MinRo, waarop per district middelen ten behoeve van het betreffende district zijn opgebracht. Bijvoorbeeld district Wanica..

Deze middelen zullen op grond van art 4 lid 3 worden gestort in het DF en zullen naast andere in het DF te storten inkomsten als genoemd in de leden 1 en 2, dienen ter dekking van de uitgaven uit de districtsbegroting, die door het lokaal bestuur wordt beheerd en besteed.

Het grote verschil tussen de huidige en de toekomstige situatie is dat de bevoegdheid mbt beheer en de besteding van deze middelen, die nu nog berust bij de Minister R.O., wordt overgedragen aan het district.

Hiermede is ook de vraag van het Lid Kallan beantwoord.

3. Heeft moeite met de zeer verouderde terminologie als ‘ districts verordening’. kan het woord verordening niet vervangen worden met ‘wet’;

Antwoord:

Ik heb kennisgenomen van de visie van de fractieleider. Deze visie zal worden meegenomen in het kader van de exercisies die op het vlak van de wettelijke hervormingen zullen worden gepleegd.

Kallan:

4. Wat is de achtergrond van art. 8 lid 4 van de IFD?

Antwoord:

Er is geen andere speciale reden dan het streven om te blijven binnen de sfeer van WRO (Art. 65 lid 2).

De onderliggende gedachte is dat het aan de President van de Republiek is voorbehouden om inzake de inwerkingtreding van de wet een beslissing te nemen.

Kruisland:

5. De omschrijving in art 5 kan aanleiding geven tot allerlei misverstanden, aangezien het zou kunnen worden begrepen dat dit artikel in de plaats komt de in WRO aangegeven procedure, waarbij ook de RR's zijn betrokken.

Antwoord:

Hoewel ik met de fractieleider eens ben dat dit artikel geen kracht ontnemt aan WRO, wordt het voorstel overgenomen om het artikel 5 van IFD als volgt te doen luiden:

“Onverminderd het ter zake bepaalde in de Wet, wordt de districtsbegroting, bedoeld in artikel 54 lid 1 van de Wet, door de Districtsraad opgesteld, nadat dit orgaan in speciaal daarvoor bestemde openbare vergaderingen hoorzittingen omtrent de inhoud ervan heeft gehouden”.

6. **Kruisland en Hassankhan:** Waarom is het horen van de RR's niet expliciet opgenomen in artikel 5 IFD?

Antwoord:

De RR's zijn ingevolge WRO reeds betrokken bij de planning en voorbereiding van de Districtsbegroting.

Artikel 55 lid 1 van WRO bepaalt dat bij de opstelling van de districtsbegroting door de Districtsraad rekening wordt gehouden met de door de RR's ingediende ressortbegrotingen. Bovendien is in lid 2 van dit artikel aangegeven dat de RR kan verlangen vertegenwoordigd te zijn bij de beraadslagingen over de vaststelling van de districtsbegroting door de Districtsraad. De vertegenwoordigers van de RR's hebben alsdan een raadgeende stem.

Deze bevoegdheid strekt veel verder dan het recht van de gemiddelde burger om gehoord te worden, zoals is geregeld in artikel 5 IFD.

Het houden van de hoorzitting is voor het brede publiek, ongeacht tot welke organisatie of structuur men behoort.

Desalniettemin begrijpen wij dat er behoefte bestaat aan een mer expliciete aanduiding van de rol van de RR's in de IFD. Vandaar dat wij voorstellen om in artikel 5 van de IFD een tweede lid op te nemen, dat als volgt zal luiden:

“Het bijeenroepen van de vorenbedoelde openbare vergaderingen geschiedt in overleg met de Ressortraden van het district”.

7. **Kruisland:** De considerans van de wet komt niet overeen met de intitulé;

Antwoord:

De opvatting dat de considerans moet worden aangepast aan het intitulé wordt overgenomen. De considerance komt dan als volgt te luiden:

“In overweging genomen hebbende, dat het nodig is een interimregeling met betrekking tot de financiële decentralisatie vast te stellen”.

8. **Kruisland:** Art 8 lid 1 van de IFD kan beter geformuleerd worden.

Antwoord:

Hoewel ook de in dit artikel gehanteerde formulering aansluit bij de in WRO gebruikte terminologie, kan de suggestie worden overgenomen. Voorgesteld wordt het artikel als volgt te doen luiden:

“Het Staatsbesluit “Interim Fiscale Decentralisatie Regionaal Bestuur” (S.B. 2000 No. 53), alsmede alle ter uitvoering daarvan gegeven regelingen en voorschriften met betrekking tot de financiële decentralisatie, komen te vervallen.”.

9. **Kruisland:** Vraagt updating van artikel 4 IFD

Antwoord:

Inderdaad moeten in verband met recente wijzigingen van de in artikel 4 lid 1 van de IFD genoemde wetgevingsproducten de volgende aanpassingen worden voorgesteld:

- a. *Wet Huurwaardebelasting 1995 (G.B. 1910 No. 88, geldende tekst G.B. 1948 No. 54, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 No 113);*
- j. *Regeling tot verkoop van gedistilleerd (G.B. 1943 No. 142, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 No. 20).*

III. Districtsinkomsten / Inkomstenverwerving

Rodgers:

10. Kunnen conform art. 4 van de IFD de districten gelijk over hun geld beschikken? Wat gebeurt met de begrotingsmiddelen in de overgangsperiode?

Antwoord:

Het uitgangspunt is om de districten niet afhankelijk te stellen van een autorisatiebeleid of -stelsel. Gedurende de interimfase zullen de middelen, bestemd voor de districten, periodiek worden overgemaakt naar de Districtsrekening, volgens de richtlijnen van de Minister van Financien en R.O. De Ministers kunnen de districten vragen een liquiditeitsprognose in te dienen”.

Hiermede is ook de door het Lid Rathipal gestelde vraag beantwoord.

11. **Rodgers:** Welke voorziening zal er door de regering getroffen worden, indien blijkt dat niet alle districten evenveel inkomsten verkrijgen;

Antwoord:

Hiervoor is het “Fiscale Transfer Systeem”, de zgn. General Grant of Algemene Uitkering ontwikkeld.

Dit is een systeem, waarbij bijvoorbeeld een bepaald percentage van een pakket van directe belastingen uit de staatskas wordt gestort in een Centraal Districtenfonds (DISTRICT EQUALIZATION FUND =DEF). Hieruit worden de middelen op basis van een formule overgeheveld naar de districten. Hiervoor gelden o.a. de volgende voorwaarden.

De formule moet vooraf wettelijk zijn vastgesteld, bijvoorbeeld naar rato van bevolkingssterkte, oppervlakte, lengte van de secundaire-en tertiaire wegen en een gelijk vast bedrag voor alle districten

Wil de centrale overheid meer of minder genereren dan kan zij altijd sleutelen aan de formule.

Kallan:

12. Is in de interimfase nagegaan welk deel van de productie naar de districten gaat? Bepaalde districten hebben grote productiebedrijven en zijn dus zeer aantrekkelijk; gaarne duidelijkheid m.b.t. de andere districten.

Antwoord:

Het is vanzelfsprekend dat de geïdentificeerde inkomstenbronnen niet voor alle districten even aantrekkelijke voordelen zullen opleveren. Voor het ene district kan de huurwaardebelasting een belangrijke bron van inkomsten vormen, voor een ander district kan dat de gemakkelijksbelasting zijn. Elk district heeft zijn eigen potentiële bronnen van inkomsten.

De zogenaamde binnenland districten bijvoorbeeld zullen hun voornaamste inkomsten kunnen putten uit de exploitatie van de daar aanwezige hulpbronnen. Uitgaande van de potenties van de districten zal er een Tax Sharing Systeem worden ontwikkeld, waarbij mogelijk zal worden gemaakt dat de districten op basis van een formule kunnen delen in de opbrengsten van de staat uit de in dat district ontplooiende economische activiteiten.

Berenstein:

13. Mist loon –en inkomstenbelasting in de opsomming van art.4.

Antwoord:

In het bestek van het DLGP is het niet de bedoeling de loon- en inkomstenbelasting als inkomstenbronnen over te hevelen naar de districten. Deze inkomstenbronnen blijven dus voorbehouden aan de staat.

Het kan overigens nimmer de bedoeling zijn dat de centrale overheid alle potentiële bronnen van inkomsten, waarover zij beschikt, overhevelt naar de districten. De staat heeft immers ook financiële middelen nodig om de taken waarvoor zij verantwoordelijk is te financieren.

Het is echter niet uitgesloten dat in de toekomstige ontwikkeling van het decentralisatieproces ook andere inkomstenbronnen door de centrale overheid aan de lokale overheden worden overgedragen, al naar gelang de behoefte aan een efficiëntere verdeling van de bestuurstaak zich doet gevoelen.

Simons:

14. :Wil specifieke informatie over de pilotdistricten hebben bv de hoogte van de opbrengst van de huurwaardebelasting en overige opbrengsten; wil weten of men projecties heeft gemaakt omtrent de maximaal te verwachten inkomsten per district; vraagt of er een studie per hoofd van de bevolking en per district is gemaakt, wil weten of de overheid voldoende informatie heeft over de opbrengsten;

Antwoord:

Internationale experts hebben gedurende de voorbereidingsfase vele projecties en scenario's uitgewerkt en in diverse formats vastgelegd om de feasibility van de districtsinkomsten voor een aantal districten na te gaan. De cijfers, die zijn verzameld in de periode 1997, 1998 en 1999, moeten nu uiteraard worden geactualiseerd.

Hiermede zijn ook de vragen van Jogi, Rathipal en Hassankhan beantwoord.

Simons: Zijn er minima en maxima die in het Districtfonds worden gestort;

Antwoord:

Dit is een aangelegenheid die gedurende de implementatie van het DLGP zal worden uitgewert.

Tamsiran:

15. Art. 4 lid 3 van de IFD. Ook andere ministeries dan het Ministerie van RO hebben op hun begroting middelen, bestemd voor de districten.. Hoe zullen de reserveringen bij die ministeries plaats vinden.

Antwoord:

De overige Ministeries hebben inderdaad middelen op hun begroting voor de financiering van projecten in de diverse districten. Het is echter niet de bedoeling om deze middelen gedurende de interimfase over te hevelen naar het Districts fonds. Wel is overwogen in het kader van complementair bestuu, ten behoeve van de gecertificeerde districten met een versterkt en verbeterd bestuur, krachtens een nog uit te vaardigen staatsbesluit een regeling in te voeren, waarvoor deze districten met goedkeuring van de desbetreffende Minister bepaalde projecten uit de begroting van die Minister zelf kunnen uitvoeren. In dat geval zal de Minister bij beschikking, volgens daarbij te stellen voorwaarden, de middelen ter beschikking van het district stellen.

Raveles:

16. **Raveles, Rathipal en Jogi:** Wat is de raming per pilotdistrict?

Antwoord:

De WRO en de IFD geven de inkomstenbronnen voor de districten aan. Aan de hand hiervan zal het projectteam in samenwerking met experts en met betrokkenheid van het Ministerie van Financien en de districten de middelenstaat per district produceren. De hoogte daarvan zal maatgevend zijn voor de begroting van uitgavent, de huishouding van dat district rakende. Deze aangelegenheid zal worden geregeld in de richtlijnen, die bij beschikking van de Ministers van Financien en Regionale Ontwikkeling zullen worden vastgesteld.

17. **Raveles:** waaraan moet men denken bij bestemmingsheffingen (art 39 WRO)

Antwoord:

Tijdens de implementatiefase worden experts ingeschakeld om terzake voorstellen te doen.. Dit is opgenomen in het implementatieplan van het project.

IV. Districtsuitgaven / Begrotings-en Financieel Beheer (BFM)

Rodgers:

18. **Rodgers en Joemratie:** Behoren ‘salarissen en andere personeelslasten’ niet mede tot de begroting (art.4 MvT van de IFD);

Antwoord:

Ja, maar tijdens de interimfase blijven de personele lasten voor rekening van de staat. Een analyse van de personele lasten, die op de districtsbegroting zullen komen te drukken, heeft namelijk uitgewezen dat het percentage daarvan zeer hoog is.

De aan de districten toegekende inkomsten zullen worden bestemd voor de materiele uitgaven op de districtsbegroting.

Gedurende de implementatiefase zal er een studie worden verricht ter formulering van een model personeelsbeleid voor de districten.

Uiteraard zullen de kosten voor het districtspersoneel al naar gelang de versterking van de capaciteit van de districten vordert, ten laste komen van de districtsbegroting

Thomas:

19. Wat is de positie van de CLAD binnen het geheel en bij wettelijke hervormingen

Hassankhan:

20. Wat is de rol van de Rekenkamer tijdens de interimfase in deze en hoe worden de bestedingen gecontroleerd?

Antwoord:

De ontvangsten, uitgaven, kasbeheer, het geheel van financieel gebeuren in de districten valt onder de werking van scherpe controle mechanismen als de Districtsraad, de interne controle van het Ministerie van RO en de CLAD. De inrichting van het Districtsfonds en de Districtsbegroting en het financieel beheer in de districten zullen plaatsvinden volgens de richtlijnen van de Minister van Financien, zoals de WRO het voorschrijft. Alle relevante bepalingen uit de Comptabiliteitswet en de daaruit voortvloeiende comptabele voorschriften worden opgenomen in de Ministeriele Richtlijnen.

CLAD oefent normaal haar taken uit vanuit haar wettelijke taken en bevoegdheden, omdat het beheer van districtsmiddelen, behorende tot staatsmiddelen, binnen haar werkingssfeer valt.

Voor de uniformiteit in het financieel beheer der districten en de uitvoering daarvan is CLAD door de Minister van Financien mede belast met de begeleiding bij de implementatie van de financiële decentralisatie van het regionaal bestuur.

De CLAD zal voor de Centrale Regering de jaarrekening, waarmee de districten verantwoording afleggen aan de regering, toetsen op juistheid en volledigheid. Ook zal de CLAD toetsen of de districten de procedures en richtlijnen hebben nageleefd;

Voor wat de rol van de Rekenkamer van Suriname betreft, blijven de middelen op de districtsbegroting, voorzover deze voortvloeien uit de staatskas c.q. de staatsbegroting, onder de controlesfeer van de Rekenkamer. Overigens mag nu reeds worden vermeld dat de Rekenkamer het decentralisatieproces nauwgezet volgt en begeleidt, getuige de passages die de Rekenkamer in haar laatste twee verslagen heeft gewijd.

De Regering is zich terdege van bewust van de belangrijkheid van de factor vertrouwen, dat de centrale overheid, maar ook de locale burgers, moeten hebben in de nieuw in te voeren financiële instituten en de daarmee verband houdende financiële en administratieve handelingen.

Dit uitgangspunt van de Regering wordt vanaf de initiele fase van het programma gehanteed en zal als rode draad door de implementatiefase heen lopen.

Rathipal:

21. Er staat in de Wet RO dat het Districtfonds (DF) bij verordening wordt opgesteld; bij de aanneming van deze wet is er echter nog geen DF. De vraag is: komen de verordeningen voor het instellen van een DF wel terug naar de DNA voor een

goedkeuring. Wordt een districtsbegroting verheven tot een districtverordening (dus wordt een begroting vastgesteld bij districtsverordening: **Rathipal en Jogi?**).

Hoe staat het met het toezicht van DNA op de gelden welke in het DF worden gestort; hoe is het gesteld met preventief en repressief toezicht, tijdens de implementatieperiode en daarna.

Wil meer duidelijkheid over de rol van DR en DB met betrekking tot de controle op de middelen

Antwoord:

Gedurende de implementatie van het DLGP geldt WRO. Dit betekent dat het Districtsfonds inderdaad ingevolge artikel 40 van de WRO bij districtsverordening, welke de goedkeuring van de DNA behoeft, in het leven kan worden geroepen.

Eventuele hervormingen worden tijdens de implementatiefase geformuleerd. Daarbij zal met name antwoord moeten worden gegeven op de vraag of en zo ja, in hoeverre, goedkeuring door organen van de centrale overheid van besluiten, die in het kader van het bestuur van de lokale huishouding zijn genomen, zich verdraagt met het principe van de decentralisatie.

T.a.v. de controle vanuit de Rekenkamer en de Clad ben ik al uitvoerig ingegaan bij de beantwoording van de vragen daarover gesteld door de leden Thomas en Hassankhan.

Voor wat de interne controle van het Districtsbestuur en de verantwoording door de Districtsraad betreft, kan worden met verwijzing naar de ter zake te hanteren richtlijnen het volgende kan worden medegedeeld:

Aan het einde van een begrotingsjaar zal er door de Districts-Administrateur een jaarrekening worden opgemaakt. De jaarrekening bestaat uit een rekening van ontvangsten en uitgaven met de toelichting bij de posten. De rekening van ontvangsten en uitgaven wordt vervaardigd volgens een voorgeschreven model.

Deze jaarrekening zal ter beoordeling worden aangeboden aan de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) dan wel aan een andere onafhankelijke accountant, na overleg met de Centrale Landsaccountantsdienst. Binnen 3 maanden na deze aanbieding wordt zij aan de Districtsraad aangeboden

V. Bevolkingsparticipatie, marketing en program outreach

Panka:

22. is er bekendheid onder de bevolking; hoe de bevolking te betrekken; via welk communicatieproces;

Tamsiran:

23. zijn de trainingen, die zo vaak beloofd zijn en is de voorlichting in de districten reeds verzorgd.

Simons:

24. ervaart een **gebrek aan info** over de verschillende gebieden in het land; er bestaan enorme verschillen tussen de districten

Antwoord;

Zoals eerder al aangegeven is bevolkingsparticipatie, marketing en program outreach een belangrijk component in het DLGP. Er zijn op de projectbegroting voldoende middelen opgebracht voor het betrekken van de bevolking tijdens en na de implementatie van het programma, alsook om op grote schaal voorlichting en bekendheid te geven aan de bevolking. De voorlichtingsactiviteiten zullen spoedig

beginnen, terwijl de implementatie van het Bevolkingsparticipatie Plan deel uitmaakt van het voorzieningenpakket voor Level-2 certificatie van een district.

Tamsiran:

25. vraagt hoe de ‘hoorzitting’ ingevolge artikel 54 lid in zijn werk zal gaan?
26. art 5. worden de RR leden ook gekend bij deze.

Paal:

27. wat wordt de rol van de RR hoe zal de hoorzitting werken; liever per ressort tijdens RR-vergadering; hoe zal het samenspel zijn tussen de DR en de RR-leden

Joemratie:

28. art 5. wat is de status van ‘hoorzittingen’; en als het afwijzen is

Raveles:

29. hoe zullen de ‘hearings’ worden gehouden; verre afstanden, etc.

Jogi:

30. vraagt hoe de hoorzitting zal plaatsvinden en wat is de status

Hassankhan:

31. hoe zal de burger participeren? Hoe is de procedure tijdens de openbare hoorzitting?

Antwoord:

Al deze zaken worden tijdens de implementatiefase uitgewerkt in het Bevolkingsparticipatieplan, dat door de de Districtsraad zal worden goedgekeurd.

VI. De functie van de Districts-Administrateur

Rodgers:

32. Een nieuwe organisatiestructuur voor de districten schijnt een dringende eis te zijn geworden, de vraag is ‘waarom’ (art. 6 lid 4 IFD); de functie van ‘DA’ klinkt niet realistisch. Vooral bij het eindigen van het project blijft de DA in functie, wat worden zijn ambtelijke bevoegdheden in vergelijking met overige ambtenaren? Waarom is er voor in dienst name van een DA een machtiging nodig van de president (art. 6 lid 1 IDF), terwijl de DA door de DC in dienst wordt genomen?

Kallan:

33. Wil uitleg over de functie van DA. Aan welk nivo wordt gedacht –een directeurs- of onder directeursnivo of iets anders?. hij vraagt omdat hij wil voorkomen dat er later problemen ontstaan met de ambtelijke structuur.

Matai:

34. Wordt de functie van de DC niet uitgehold door de functie van een DA?

Thomas:

35. Art. 6 IFD moet goed worden doorgenomen daar naar zijn mening er een conflict of interest daar uit voortvloeit; hij verwacht problemen, indien plaats en positie in verhouding met de D.C. niet goed wordt geregeld; de wet praat over het in dienst nemen van een DA, doch onder welke voorwaarden wordt een DA ontslagen en wie ontslaat hem/ valt hij onder de personeelwet; vraagt aandacht voor de conflicterende situatie DC/DA en uitholling van de functie van de DC; hoe te handelen als de DA niet voldoet?; vraagt naar de positie van de DA tijdens en na de implementatie; vindt er geen vermenging van taken plaats tussen DC en DA?

Simons:

36. Ziet een probleem tussen de DC en DA; de DC wordt al door de centrale regering benoemd en de DA door het lokaal bestuur; stelt voor om te gaan voor een

gekozen DC i.p.v een benoemde; vraagt naar de relatie DC/DA; vraagt om projectinformatie inzake behoedzaamheid, tijdige besluitvorming, etc.

Rathipal:

37. Art 6lid 1 vs lid 2 IFD. Wordt de DR bij de vaststelling van het Reglement van de DA ook gehoord; (Rodgers wijst op eenduidigheid, dus vandaar bij beschikking); art.6 lid 3 IFD: kan zulks niet door reguliere kanalen verlopen en wel bij resolutie; onder wiens toezicht staat de DA/ ook ten aanzien van zijn financiële besteding;; hoe staat het met de verhouding DC-DA e.a. ambtenaren? Aanvulling Rodgers: voorziening lid 1: hire en fire principe

Paal:

38. Wat zijn de rechten en plichten van de DA versus de rechten en plichten zoals die zijn opgenomen in de personeelwet?; hoe verhouden de rechten en plichten van de centrale overheidsambtenaren en van de districtsambtenaren?

Thomas:

39. Zal er bij versterking i.v.m. decentralisatie extern mensen worden aangetrokken of zal er intern –dus binnen het ambtelijk apparaat- geschoven worden?

Joemratie:

40. Art. 6 lid 1 IFD: is er een termijn aan de indienstneming van een DA verbonden en wat doe je als hij ervoor ongeschikt blijkt;

Raveles:

41. Art 6 IFD: aan welke criteria zal de DA moeten voldoen; worden zij in de districten gerecruëerd? Welke richtlijnen zijn er voor een DA en wat houdt het wervingsplan in.

Antwoord:

*Uit de vele vragen uit Uw college, met name van de leden **Rodgers, Kallan, Matai, Thomas, Simons, Rathipal, Paal, Joemratie, Raveles**, blijkt duidelijk de behoefte aan meer informatie over de figuur van de Districts-Ambtenaar ?*

Werkelijke decentralisatie houdt in dat de Districts-Commissariaten de vaardigheden in huis moeten hebben om zich op professionele wijze te kwijten van hun taken op het gebied van onder andere:

- *het maken van een goede planning;*
- *het voorbereiden van begrotingen;*
- *het voorbereiden van projecten en klaarmaken van projectdossiers die aan alle standaarden voldoen voor de verkrijging van financiering;*
- *het beheren van districtsmiddelen, de administratievoering in het kader van het genereren van districtsinkomen.*

Kortom, een krachtige steun te geven aan de volksvertegenwoordigende en de uitvoerende autoriteiten in het district.

Om deze taken aan te kunnen, besteedt het decentralisatieprogramma veel aandacht aan de versterking van het districtsapparaat.

In het decentralisatieproces wordt de instelling van de functie van Districts-Administrateur essentieel geacht voor de vervulling van een initiërende, regulerende, analyserende en probleemoplossende rol tijdens en na de implementatie van het DLGP. De bestuurlijke vernieuwing, waarnaar wordt gestreefd, eist een projectmatige ontwikkeling van het district, met toepassing van de eisen van moderne organisatieontwikkeling en human resource management.

Met de versterking van het bestuursapparaat van het district middels aantrekking van een technocraat, die over de hiervoor de noodzakelijke kwaliteiten beschikt, wordt aan deze eis verder inhoud gegeven.

Gelet op het feit dat er nog geen personeelsreglement is voor de districten moet voor de aantrekking van de DA aansluiting worden gezocht bij de personeelswet, die in artikel 3 aangeeft dat bevoegd tot het sluiten van arbeidsovereenkomsten voor het land o.a. zijn de daartoe door de President of door een Minister gemachtigde landsdienaren. Gelet op het bezoldigingsnivo van de DA kan deze functionaris ingevolge de Personeelswet (artikel 3 lid 2) slechts worden aangetrokken nr verkregen machtiging van de President van de Republiek Suriname.

De Districts-Administrateur valt hiërarchisch direct onder de Districts-Commissaris. Zijn bezoldiging ligt dan ook onder het nivo van de die van de DC. De DA staat aan het hoofd van de Districts Administratieve Unit en vervult een faciliterende en toetsende functie. Hij zal lid zijn van het districtsmanagementteam (DMT), waarvan de DC voorzitter is.

De DA is verantwoording verschuldigd aan de DC, die omtrent de verrichtingen van de DA zal worden geadviseerd door de Interne Controle Dienst en/of door de CLAD.

Deze functionaris heeft tijdens en na de implementatie van het DLGP de leiding over de volgende substantieve diensten:

- Implementatie Decentralisatieprogramma*
- Planning en Evaluatie*
- Begrotings- en Financieel Beheer:*
  - Begrotingen*
  - Boekhouding*
  - Kasmanagement*
  - Rapportage*
- Kassier*
- Administratie Belasting en niet-belastingmiddelen*

De zorgvuldigheid waarmee bij de invulling van de taken, bevoegdheden en onderlinge verhouding met de DC, Districtsbestuur en de DR, is omgegaan, moge blijken uit de ter zake ontworpen regelingen, vervat in:

- a) de IFD*
- b) de richtlijnen voor de werving en benoeming van de DA;*
- c) de richtlijnen voor de functiebeschrijving en de functiewaardering van de DA en*
- d) het reglement voor de DA, met als inhoud, regels omtrent het bevoegd gezag, de benoembaarheidseisen, de functie-eisen, de taakomschrijving, waarneming*
- e) een nieuwe organisatiestructuur voor de districten, waarin nogmaals op zeer realistische wijze de plaats van de DA is aangegeven.*

Het zou mij te ver voeren om gedetailleerd op deze zaken in te gaan. Ik mag U de verzekering geven dat er geen sprake is en ook niet kan zijn van de door vele leden uit Uw college geuite vrees voor uitholling van de functie van de DC, integendeel; het functioneren van de DC zal juist door de DA versterkt

worden, omdat de DA als controller de instrumenten en middelen zal aanreiken waarover de DC thans niet beschikt. Hierdoor wordt de financiële sturing door de DC verbeterd.

Ook hoeft niet te worden gevreesd voor eventuele conflicterende relaties met de DC.

Er volgde en korte 2^e en 3^e ronde. Nadat er overeenstemming was bereikt over de staande de vergadering door de Minister van Regionale Ontwikkeling opgemaakte AKTE VAN WIJZIGING, werd de ontwerp-wet Ineterimregeling Financiële Decentralisatie met algemene 35 stemmen (van zowel de coalitie als de oppositieleden) aangenomen.

Hier volgt de Akte van Wijziging.

De Minister belast met de zorg voor het regionaal bestuur brengt bij akte van wijziging de navolgende wijzigingen in het ingediende ontwerp-wet, houdende vaststelling van een interimregeling tot de financiële decentralisatie (“Interimregeling Financiële Decentralisatie”) aan:

Wijziging 1: De considerans wordt gewijzigd als volgt: “In overweging genomen hebbende, dat het nodig is een interimregeling met betrekking tot financiële decentralisatie vast te stellen;”

Wijziging 2: In artikel 4 lid 1 sub a van de ontwerp-wet wordt in de plaats van S.B. 1995 No. 108, gelezen S.B. 2002 No. 113

Wijziging 3: In artikel 4 lid 1 sub b van de ontwerp-wet wordt in de plaats van G.B. No. 146, gelezen G.B. 1949 No. 146

Wijziging 4: In artikel 4 lid 1 sub e van de ontwerp-wet wordt in de plaats van G.B. 2001 No 38, gelezen S.B. 2001 No 38

Wijziging 5: In artikel 4 lid 1 sub j van de ontwerp-wet wordt in de plaats van G.B. 1971 No. 52, gelezen S.B. 2002 No. 20

Wijziging 6: Artikel 5 van de ontwerp-wet luidt als volgt:

Lid 1. Onverminderd het ter zake bepaalde in de Wet, wordt de districtsbegroting, bedoeld in artikel 54 lid 1 van de Wet, door de Districtsraad opgesteld, nadat dit orgaan in speciaal daarvoor bestemde openbare vergaderingen hoorzittingen omtrent de inhoud ervan heeft gehouden.

Lid 2. Het bijeenroepen van de vorenbedoelde openbare vergaderingen geschiedt in overleg met de Ressortraden van het district.

Wijziging 7: Artikel 8 lid 1 van de ontwerp-wet luidt als volgt:

Het Besluit Interim Regeling Fiscale Decentralisatie Regionaal Bestuur (S.B. 2000 No. 53), alsmede alle ter uitvoering daarvan gegeven regelingen en voorschriften met betrekking tot de financiële decentralisatie, komen te vervallen.

T.a.v. de Memorie van Toelichting op de ontwerp-wet:

Wijziging 8: T.a.v. de toelichting op artikel 4, eerste regel van de laatste alinea: het trema op het woord “financieel” komt te vervallen.

Wijziging 9: T.a.v. de toelichting op artikel 5, derde regel: een “hearing” wordt vervangen door “hoorzittingen”.

Wijziging 10: T.a.v. de toelichting op artikel 5, laatste alinea, eerste regel: vergadering wordt vervangen door “vergaderingen”

Wijziging 11: T.a.v. de toelichting op artikel 7, laatste regel: het trema op het woord “financieel” komt te vervallen.